

Jaume Bartumeu CAP DE GOVERN

«Necessitem un any més per complir els objectius bàsics»

IAGO ANDREU*
ANDORRA LA VELLA

Jaume Bartumeu encara el seu segon estiu com a cap de Govern amb un clima polític enrarrit. El primer any de vida del primer Govern socialdemòcrata ha estat l'any dels pactes impossibles: l'acord de legislatura amb ApC va fracassar a la tardor, les converses per un pacte d'Estat a tres bandes tampoc no van fructificar, fins al punt que l'Executiu fa set mesos que funciona amb un pressupost prorrogat. En altres aspectes, el grau d'acord ha estat major, com és el cas de l'intercanvi d'informacions fiscals o les lleis reguladores i d'obertura del sistema financer. Quant a la reforma fiscal, que es debatrà al Consell General després de l'estiu, tot indica que serà possible l'entesa. Però abans el Govern haurà de passar la prova de foc definitiva, la negociació del Pressupost de l'any vinent. «S'acosta l'hora de la veritat», afirma Bartumeu a l'entrevista en referència a l'oposició. I, certament, s'acosta, per als altres, però també per a ell.

—¿Després de la impossibilitat d'arribar a acords al debat d'orientació, encara creu que es podrà garantir la governabilitat?

—La situació pot arribar a ser, fins a cert punt, paradoxal: per un costat, estem governant amb majoria relativa i algunes accions poden ser bloquejades —i ho són— per la pinça del no, que no només es posa d'acord en temes menors, sinó també en algun d'important, com el Pressupost. Però nosaltres anem treballant i amb bon ritme; a l'última sessió de Consell, 19 crèdits extraordinaris van sortir endavant amb un import global de més de 10 milions d'euros, i els sis que van ser bloquejats amb prou feines arribaven als dos milions. El plantejament actual és el de dir: hi ha una crisi perquè l'Alternativa i els socialdemòcrates no vam aconseguir la majoria absoluta i al davant no hi ha cap possibilitat d'alternança, no hi ha cap opció amb capacitat de governar i l'únic que ens queda és resistir-se al canvi i bloquejar la nostra acció de Govern. Així intenten escenificar una situa-

ció de crisi permanent, que és més aparent que real.

—En qualsevol cas, és un escenari complicat per tirar endavant el pacte polític nacional que va proposar al debat d'orientació...

—Mantinc el que vaig dir i mantinc la meua oferta de pacte. Hem començat a treballar en els primers compromisos, que són la Funció Pública i la delimitació de competències i transferències dels comuns, i durant aquest mes presentarem l'esborrany de les línies generals del pressupost als tres consellers d'Andorra pel Canvi. Escoltarem les seves propostes, discutirem les orientacions que hi pugui haver i a partir d'aquí elaborarem les línies mestres definitives i el Projecte de llei del pressupost. Si arribem a final d'any, cosa que ni desitjo ni voldria, i no tenim pressupost, la primavera de l'any vinent hi haurà eleccions. Però no serà la nostra responsabilitat: nosaltres vam escoltar l'oferta de pacte del senyor Nomen i hi vam donar una resposta favorable; després ell ho ha volgut tornar a tergiversar i ara, cada cop més, s'acosta l'hora de la veritat.

—Al debat d'orientació la mà estesa va ser més clara que al d'investidura. ¿Es perquè els ha costat d'assumir el resultat electoral?

—No crec que a nosaltres ens hagi costat d'assumir, és que la política necessita el seu temps. Quan es fa política, no des de la individualitat i l'ego pronunciat d'un cap de llista, sinó des d'un equip, els textos han de passar per una estructura de partit: per un comitè directiu i per un grup parlamentari que aplega diverses sensibilitats. Tot això requereix temps, però a mi em sembla que si ens llegim el discurs del debat d'investidura de l'any passat ja hi veurem no només una oferta d'acord polític, sinó també una crida a la responsabilitat de tots els partits.

—Per seguir, en té prou amb un pressupost aprovat, o vol també un acord polític més ampli?

—Nosaltres, com que som aquí per complir un programa i defensar l'interès general, volem acabar la feina que hem començat. Hem complert

amb els compromisos amb la comunitat internacional, però cal també ajudar els empresaris i els treballadors, i això implica acabar la reforma tributària per poder negociar els convenis per aixecar la doble imposició i posar les bases d'un nou model econòmic. Amb aquest plantejament i aquests objectius necessitem, com a mínim, un any més.

—¿Ajustar a la baixa el tipus de l'IVA fins al 4,5% és una manera d'aplanar el camí de l'entesa?

—No necessàriament. Si haguéssim vist que el model no s'aguantava amb el 4,5%, ho hauríem deixat en el 5%, sabent que al final la responsabilitat d'ampliar o reduir aquest tipus és del Consell General. Ara bé, veient el comparatiu de l'IVA que proposem amb el dels països europeus, es fa evident que el que proposem no només no és cap barbaritat, sinó tot el contrari. Ho hem de veure més com un missatge adreçat als sectors empresarials que no com una voluntat d'arribar a un acord amb CR en aquesta qüestió.

—ApC va demanar una taula per fer sostenible l'Administració, i vostès se centren en una reforma de la Funció Pública. ¿En què quedem?

—Si volem una Administració sostenible no ho podem fer sense modificar la Llei de la Funció Pública. Aquest és el primer pas indefugible i després podrem parlar d'altres coses. Però és que la qüestió és la mateixa que uns mesos enrere: des del Consell General no es pot governar. O s'accepta la proposta que vaig fer d'avançar cap a un Govern de coalició o d'unitat nacional, o no es pot pretendre fer de Govern des del Consell General. Això és inconstitucional i és una aberració política. Nosaltres hem obert les taules i hi ha hagut un intent evident de boicotejar-les, no només per part de CR, però sortosament el seny a imperat a ApC i les taules han començat a caminar. Si al procés de reforma de la Llei de la Funció Pública s'hi volen afegir altres qüestions, nosaltres no direm pas que no.

—¿Vol reformar la Llei de la Funció Pública per tenir contents els funcionaris?

ESCENARI POLÍTIC

«Hi ha crisi perquè no vam aconseguir la majoria absoluta i al davant no hi ha cap possibilitat d'alternança»

RELACIÓ AMB APC

«Vam donar una resposta favorable a l'oferta de pacte de Nomen i ell ho va tergiversar. Continuem amb la mà estesa.»

TIPUS DEL 4,5%

«Comparant l'IVA que proposem amb el dels països europeus es fa evident que no volem fer cap barbaritat»

TAULES DE NEGOCIACIÓ

«Hi ha hagut un intent de boicotejar-les, no només per part de CR, però sortosament el seny ha imperat a ApC»

—Els funcionaris estan preocupats perquè han pres consciència de la situació de les finances públiques i, a més, veuen que als països del nostre entorn més proper s'estan produint congelacions i retallades salarials. Nosaltres no estem disposats a jugar el joc d'afegir-nos a la demagògia populista contra els funcionaris. Els funcionaris no són els causants de la davallada de les finances públiques i el que volen veure és si hi ha la voluntat d'adaptar la situació, i nosaltres la tenim. Arribarem a determinades qüestions en què no ens podem posar d'acord. Jo vaig fer una reunió amb els sindicats prèvia al debat d'orientació política i ja els vaig dir que no estàvem per retallar sous, però que tampoc estàvem per ampliar i millorar determinades situacions.

—¿La solució de les finances públiques passa només per retallar, o també per augmentar els ingressos per la via dels impostos?

—Això ho hauré d'anàlitzar un cop haguem tingut, com a mínim, el primer any d'aplicació del nou marc fiscal. Si no, estariem fent hipòtesis amb un risc massa elevat d'error. El problema essencial de les finances públiques, efectivament, són els ingressos. Però no els ingressos per fer funcionar l'Administració, sinó per tenir una Administració de qualitat i poder fer obra pública i inversió. Estem en una situació en què, amb pressupost o sense, aquí no es pot fer obra pública, perquè no hi ha diners per fer-ne.

TONY LARA

►► Institucional ►
Bartumeu al seu
despatx del
Govern, aquest
cap de setmana.

–¿Ens haurem d'acostumar a situacions com la de Sant Julià, en què el vial es quedarà a mig fer?

–L'obra de Sant Julià quedarà acabada, el que quedarà a mitges és el projecte, però la fase en curs l'acabarem. És que si no hi ha un augment important dels ingressos o unes noves formes de finançament, no podem continuar amb les inversions. El país no pot continuar vivint per sobre de les seves possibilitats i el Govern anterior va fer contractacions sense analitzar-les pensant que un o altre pagaria la factura i ara resulta que la factura no es pot pagar.

–¿Més enllà de poder pagar o no la factura, cal continuar amb el pla d'infraestructures actual?

–Aquest pla d'infraestructures s'ha de revisar i s'ha de revisar a la baixa. És un pla grandiloqüent, pensat per una Andorra de més de 150.000 habitants i amb una quantitat de túnels i viaductes adreçat a afavorir grans empreses d'obra pública estrangeres, sense tenir en compte el model de país que volem. Si volem un turisme de qualitat, per exemple, no necessitem aquell gran pla d'infraestructures.

–El Govern va anunciar una emissió de deute públic, però encara no hem vist res. ¿És més difícil del que s'imaginaven?

–No és un bon moment per convèncer els mercats internacionals que comprin deute públic o per demanar préstecs a llarg termini, dins i fora d'Andorra. L'excap de Govern Os-

car Ribas va dir que arribàvem al Govern en la pitjor situació econòmica dels últims 50 anys i, certament, estem en el pitjor escenari per vendre deute públic andorrà al mercat financer internacional. Hi ha una davallada generalitzada de la valoració del deute públic i nosaltres, a més, som uns grans desconeguts i no som un estat amb tradició d'emissions de deute públic. Amb tot, tenim l'emissió força avançada i d'aquí a finals d'any donarem a conèixer diverses operacions, però està sent difícil d'organitzar.

–¿Quan es parla de revisar competències del comuns es vol dir que cal anar cap a uns comuns més semblants als ajuntaments que als consells regionals?

–La Constitució diu el que diu i alguns comuns han assumit totes les competències que tenen atribuïdes per la Constitució i la Llei qualificada. Tot això anava acompanyat d'uns ingressos importants, perquè la transferències no afluiaven i perquè els comuns es nodrien dels ingressos de la bombolla immobiliària. Un cop la bombolla immobiliària ha esclatat i els ingressos de l'Estat han baixat –i per tant les transferències també– alguns comuns es troben que estan fent una gran política social i de proximitat i que el manteniment de tot això costa molts diners. El debat ha de ser, per exemple, si en un país de 464 quilòmetres quadrats i 70.000 habitants cal tenir tantes instal·lacions esportives com tenim. Cal racionalit-

AMB ELS FUNCIONARIS

«No estem per retallar sous, però tampoc per millorar situacions. Hi haurà punts en què no ens posarem d'acord»

INFRAESTRUCTURES

«S'ha de revisar i s'ha de revisar a la baixa. Si volem un turisme de qualitat no necessitem aquest pla grandiloqüent»

DEBAT ESTAT-COMUNS

«No podem donar competències sense transferències, però tampoc podem duplicar les competències»

REUNIÓ DE CÒNSOLS

«Al PS hi ha consens en resoldre-ho amb un text legal que substitueixi el reglament dels comuns, que té vicis evidents»

zar i els comuns ja han arribat a la conclusió que això no és sostenible.

–Vostè era partidari de fer el debat dels comuns en un segon mandat. ¿Què l'ha forçat a obrir-lo ara?

–La situació de les finances públiques és molt pitjor del que esperàvem i, paral·lelament, l'agreuament de la crisi ha fet que els comuns no puguin esperar més. I el Govern tampoc no pot esperar, perquè una cosa és el conjunt dels set comuns a les reunions de cònsols i l'altra és la relació del Govern amb cadascun dels comuns; en aquesta relació s'ha fet evident que la major part de peticions que ens adrecen els comuns, per separat, el Govern no les pot atendre perquè no té diners.

–En el pacte previ a la Constitució es van posar els comptadors del deute dels comuns a zero. ¿Hi ha la possibilitat de fer el mateix ara?

–De moment ningú ens ha plantejat posar els comptadors a zero, però si fos el cas ja avanço que no hi estaria d'acord. Quan vam fer el pacte el 1991 i vam posar els comptadors a zero jo era el ministre de Finances, i si en només 19 anys els hem de tornar a posar a zero vol dir que alguna cosa vam fer malament, i si alguna cosa vam fer malament val més que no ens tornem a equivocar tornant a posar els comptadors a zero.

–Atès que tots els comuns tenen les seves raons contraposades, ¿és el Govern qui ha d'agafar les regnes per fer més Estat i menys comuns?

–El que no podem fer és donar competències i no donar les transferències, però el que tampoc no podem fer és mantenir dobles nivells d'exercici de les competències. No voldria que els comuns es trobessin amb la situació dels consells regionals francesos, que van tenir una transferència de competències importants però sense dotació pressupostària, i ara es troben en una situació greu d'endeutament que els porta a uns augments de tributs que creen desigualtat entre les regions.

–Al si del PS hi ha un debat sobre la reunió de cònsols i vostè proposa regular-la per llei. ¿Per deixar-la com està o per acotar-la més?

–El que vaig dir és que cal fer la llei que substitueixi el reglament dels comuns i en aquesta llei veure quin paper pot tenir la reunió de cònsols, que evidentment no és cap institució i no pot ser res més que una associació. Per tant, es tracta d'una associació i, com a tal, no pot estar habilitada a adoptar decisions que obligeu els consells de Comú. D'altra banda, les oposicions comunals, siguin del color polític que siguin, es queixen que per la via de la reunió de cònsols es buida de debat democràtic les sessions de consell de Comú. No pot ser que arribin als comuns qüestions ja benèdies en una instància que no és constitucional.

–Al si del PS, ¿s'alinea més amb els crítics amb la reunió de cònsols o amb els cònsols socialdemòcrates d'Andorra la Vella i d'Encamp?

–Hi ha un sector del partit que considera que la reunió de cònsols senzillament no hauria d'existir i els cònsols d'Encamp i Andorra la Vella

ens argumenten –i ens argumenten bé– que aquestes reunions serveixen per avançar en determinades qüestions que ens preocupen a tots, també als socialdemòcrates. Per tant, no em situo ni amb els uns ni amb els altres, si és que les posicions estan tan contraposades, que no és el cas. En el que si estem d'acord és en què això s'ha de resoldre a través d'un text legal que substitueixi un reglament que té vicis evidents de constitucionalitat i que planteja molts dèficits democràtics. Abordar en conjunt aquesta qüestió és per a mi més important que l'associació de cònsols.

–La seva trobada amb els cònsols llimarà algunes diferències?

–No hauríem de perdre de vista que el debat no és exclusiu del PS, que és un partit viu i té un debat ric, és un debat entre els socialdemòcrates –tots–, els liberals-reformistes i altres persones que estimem als comuns amb candidatures independents. El que és evident és que els plantejaments polítics dels cònsols socialdemòcrates i dels cònsols liberals coincideixen en pocs aspectes.

–¿Li saben greu les crítiques de l'oposició quan l'acusen de vendre malament el país quan fa conferències a Madrid o a Barcelona?

–No, em fan una certa pena. Algunes d'aquestes crítiques són una combinació del desconeixement del que estem fent i una certa reanca de veure que allò que s'hauria d'haver fet i no es va fer en tres legislatures de governs liberals, ara en un any s'està avançant molt. A aquells que no han paït el resultat electoral del 26 d'abril de l'any passat, això els sap greu.

–¿Es pot continuar governant quan les relacions amb l'oposició són les que són?

–Estem governant sense problemes i les opcions són clares: si hi ha Pressupost continuarem governant, si no hi ha Pressupost convocarem eleccions. La situació és preocupant quan hi ha un cap de l'oposició que no està en condicions de ser-ho, perquè quan arriba a un pacte amb el cap de Govern és automàticament desautoritzat pel seu Grup Parlamentari.

–¿Comparteix la diferència que des del seu partit es fa entre el senyor Nomen i el senyor Encuentra al si d'ApC?

–Aquesta diferència no cal que la faci jo o que la faci algú del meu partit, és que això és senzillament una evidència.

–¿Espera que Encuentra o Renovació Democràtica faci decantar la balança dins d'ApC a favor del pacte, o que ApC es trenqui?

–No, jo no espero res. Jo continuo treballant i em reuniré amb els tres consellers d'ApC per parlar de l'esborrany de les línies generals del Pressupost. Mantinc la meua mà estesa i, a partir d'aquí, no decidim nosaltres, són ells que hauran de decidir. Tenen una responsabilitat important en la continuïtat d'aquesta legislatura. ■

*landreu@andorra.elperiodico.com